

Oponentský posudek bakalářské práce

FHS UK Praha

Autorka bc práce: Lenka Peprníková

Název práce: Sociální třída, kulturní kapitál a jejich vliv na mimoškolní aktivity dětí v procesu sociální a kulturní reprodukce

Cílem práce je odpověď na otázku: „jaké výsledky přinesly dosavadní výzkumy souvislostí mezi sociální pozicí rodiny a kulturního kapitálu a vzdělávacími mimoškolními aktivitami dětí školního věku?“ a to prostřednictvím přestavení poznatků z aktuálních vybraných empirických studií. Již z této otázky, kterou autorka rozpracovává do dílčích podotázek, je patrné, že by samotný problém mohl být formulován přesněji. Volba tématu je však vhodně zdůvodněna a téma samotné je pro sociologické zkoumání relevantní. Jak je patrné z kontextu bc práce, také v českém prostředí nezkoumané.

V úvodní kapitole, která je nazvaná Teoretická východiska, představuje autorka prostřednictvím vybraných autorů hlavní pojmy její práce: sociální třída, sociální pole, habitus, atd. Jedná se dle mého soudu o dosti obecný úvod do problematiky, navíc, který má spíše charakter slovníčku pojmů. Přičemž není jasné, které autory a koncepty a proč autorka vybrala. Navíc s uvedenými poznatky v práci vůbec dále autorka nepracuje.

Po tomto „teoretickém“ úvodu je zařazena kapitola, kde autorka představuje způsob výběru zdrojů pro její přehledovou stať. V kapitole 3.1. je uveden relativně podrobný popis toho, jak vybírala texty/studie. Jak jsem pochopila z textu, tak klíčová pro výběr zahraničních publikací byla kniha Annette Laureau (2011). V textu se však nic více o této publikaci, než že ji studentka znala z předešlého studia, nedovídáme. Dále pak jsou prezentována klíčová slova, na základě kterých byly texty vybírány. Není však z poznatků u vedených v kapitole 3.1. jasné, zda pro výběr textů bylo pro autorku důležité, v jakém významu se tyto pojmy v textech využívaly, na které teoretické koncepty autoři studií odkazují, případně zda odpovídají významům, které představila autorka v úvodní teoretické kapitole (např. třídy dle P.Bourdieu). Doufám, že toto bude doplněno a vyjasněno u obhajoby. V závěru této kapitoly se pak dozvídáme, že bylo vybráno 11 textů, ale chybí informace o textech samotných. Např. kde byly texty publikovány, v rámci jakého oboru, z jakých teoretických východisek studie vychází, jaká metodologie byla použita. Toto vše může mít následně důležitou roli při uvažování o komparaci či tvorbě obecnějších zjištění, jak studentka činní v závěru.

V dalších kapitolách části 3 (3.2 – 3.5.3.) jsou představeny poznatky z jednotlivých studií k autorkou vybraným tématům. Autorka se v kapitolách omezuje spíše na výčet poznatků z jednotlivých studií. Ne vždy se jí daří bohužel srozumitelně a výstižně reprodukovat hlavní zjištění zahrnutých studií. Oceňuji však, že se snaží na některých místech v textu diskutovat určitá specifika (např. regionální) jednotlivých studií, které mohou mít vliv na povahu zjištění.

Zjištění v kapitole 4. Shrnutí a diskuse jsou formulována velmi obecně, bez jasného odkazu na konkrétní studie. Je otázkou, zda je ze zjištění uvedených studií (protože nevíme nic o

jejich teoretických východiscích a metodologii) možné vytvořit takto generalizované vědění. Navíc, když nevíme, jak jednotlivé studie konceptualizují pojmy jako je např. třídní/sociální pozice. Limity generalizace si uvědomuje také sama autorka, která je formuluje v druhé části této kapitoly. Otázkou tak je, proč takovéto závěry vůbec formulovala? Což doufám objasní při obhajobě práce.

Shrnutí: Práce přináší určitý vhled do problematiky prostřednictvím vybraných studií. Bez představení teoretických a metodologických východisek studií, text poskytuje jen omezený vhled do problematiky, a to prostřednictvím poznatků jednotlivých studií, ne již na úrovni jejich srovnání.

Práci doporučuji přes výhrady k obhajobě. Navrhuji však hodnotit známkou dobře.

Magdaléna Štovičková

V Praze 11.6.2023